

Förvaltning Kultur och Skola

Stab

Linda Skantz, administratör

Delegationsbeslut**Datum**

2021-02-12

Diarienummer

DNKS210034

Driftnämnden Kultur och Skola**Delegationsbeslut – Projekt Äreport och transparang - en unik halländsk tradition, sökande Britten Toftarp**

Beslut enligt 3A i Driftnämnden Kultur och Skola förteckning över delegerade ärenden.

Beslut

Förvaltningschef beslutar att medfinansiera projektet med 25 000 kronor.

Sammanfattning

Den som sett en halländsk äreport med färgglatt lysande transparang i mitten vet hur ståtlig den är. Men var kommer de ifrån och vilka är människorna bakom dem? Jag hade aldrig hört talas om vare sig äreportar eller transparanger när jag flyttade in till Morup, från Örebro, för drygt 13 år sedan. Men, ganska snart blev jag inbjuden till en kväll på släktgården Stensbol i Morup. Vi grannar skulle bygga och resa en äreport för våra nya grannar Jennie och Linus, som skulle gifta sig den sommaren. Jag tog med kameran för jag förstod att jag skulle få vara med om något unikt, som kunde vara värt att dokumentera i min verksamhet som Kronmakaren. Det blev en kväll där jag fick uppleva en gammal tradition som delvis är unik för trakten och kanske även för Halland? I samma veva läser jag en intervju med en s.k. transparangmakerska i Hallands Nyheter. Hon berättade om den lokala traditionen med en dekorerad ljuslåda, en s.k. transparang där brudparets namn och datum konstfärdigt skärs ut i färgglatt karamellpapper som belyses med lampa inifrån. Dessa ljuslådor monteras in i äreporten och skall lysa på både fram och baksidan enligt olika regler. Hon är en av de kvinnor i Halland som hade tillverkat dessa transparanger på beställning. Hennes transparanger var alltid svarta med färgglad ornamentik. Senare har jag förstått att det finns flera traditioner inom transparangkonsten - svarta, vita, skurna eller målade. Ofta är de rektangulära i formen men det finns även hjärtformade har jag fått veta. Kvinnorna som skapar dem får ofta en liten slant för ett arbete som tar många dagar. De jobbar med mallar och har tillskansat sig kunskap i hur en riktigt bra transparang skall se ut och fungera. För några år sedan fick jag förmånen att dokumentera processen med ljuslådan med en transparangmakerska i Tvååker, Ellinor Bengtsson. Hennes egen dotter Annie skulle gifta sig på släktgården Stensbol, ett stenkast från min ateljé. Och hon skulle bära en brudkrona från min ateljé! Det blev en intervju med Ellie i både film, bild och ljud.

Ellie berättar och visar tradition hon själv jobbar i - den vita skurna transparangen. Hon visar mallar, verktyg, tekniker och vi pratar om traditionen. Jag medverkar även senare med kameran, kvällen före bröllopet, då själva äreporten byggs, dekoreras och sedermera reses invid festplatsen. Jag får en intervju med de gamla kvinnorna i familjen som berättar hur man tänker kring utsmyckningen för att porten skall bli finast. I samband med detta bröllop ber jag sen följare i sociala medier att sända mig bilder och berätta om sina bröllop, äreportar och transparanger. Jag får in en hel del material och kunskap som jag inte hinner processa där och då. Nu, våren 2021, vill jag följa upp detta och fördjupa mig i traditionen bakom framför allt transparangen, som jag tror är unik för ett bröllop på landet i delar av Halland. Jag vill intervjua ännu en transparangmakerska som jobbat med såväl den svarta som den målade versionen, försöka spåra ursprunget till dessa enkla ljuslådor och vad som blir av dem sen? Jag vill använda Konstrundan i Halland 2021 och min egen ateljé som ett event för att starta upp detta projekt. Jag vill gestalta det material jag redan har i kombo med nytt material om transparanger och äreportar i Halland. Syftet med detta är att få igång samtal som genererar kontakter, nya frågor och ny kunskap kring denna tradition, som jag kan gå vidare med i ett projekt. Jag använder mig av live-sändningar m.m. under eventet.

Finansiering

Anslaget för kulturutveckling 2021. Inom budgetram för Expresstöd 2021 (DNKS200584).

Förvaltning Kultur och Skola

Eva Nyhammar

Förvaltningschef

Blanketten ska lämnas till sekreteraren för anmälan vid nästkommande sammanträde med styrelsen/nämnden.